

Harrastusavustus 5-6 -luokkalaisille vuonna 2026

Yhtltk 17.03.2026 § 15

Keväällä 2023 tehtiin valtuustosloite otsikolla *Harrastusseteli aktivoimaan lapsia ja edistämään heidän hyvinvointiaan*.

Lasten ja nuorten harrastamisen on eri yhteyksissä ja tutkimuksissa todettu lisäävän hyvinvointia.

Esimerkiksi Turussa turkulaiset 7–19-vuotiaat voivat hyödyntää vuodesta 2025 alkaen Boostii-etua, joka on 160–260 € arvoinen vuosittainen tuki ohjattuun liikuntaharrastukseen turkulaisessa seurassa. Turussa on enemmän harrastusmahdollisuuksia ja julkisen liikenne mahdollistaa kulkemisen eri paikkoihin.

Lisäksi tukea voi hakea eri tahoilta ja osa tuista maksetaan laskua vastaan seuralle (Hope ry), Turun ja Kaarinan seurakunnat ja Turun NMKY tukee vähävaraisten perheiden harrastustoimintaa.

Pelastakaa lapset ry myöntää harrastustukea

- ohjattuun ja säännölliseen harrastamiseen
- harrastusvälineiden- ja varusteiden hankintaan
- harrastusmaksujen kustantamiseen
- harrastuksen osallistumisen kohtuullisiin lisäkustannuksiin, kuten leirimaksuihin
- muihin harrastuksen aloittamiseen tai jatkamiseen liittyviin välttämättömiin kustannuksiin.

Avustus haetaan verkossa todellisten kulujen perusteella.

Vuonna 2024 yhteisöllisyylautakunta päätti testata harrastusavustusta. Harrastamisen tulkitaan olevan lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintaa arvottamatta erikseen liikuntatoimintaa. Perheet hakivat avustusta harrastusmaksuihin, varustehankintoihin ja kuljetuskuluihin. Avustusta maksettiin 80-200 euroa (maksimi) ja harrastustoimintaa ilmoitettiin 28 erilaista mm. Pöytyällä, Säkylässä, Tarvasjoella ja Turussa.

Avustuksen maksimääräksi päätettiin 200 euroa/lapsi tiedostaen, että esimerkiksi 1 000 koululaisen (pöytyäläiset) harrastusavustus olisi 200 €x1000 oppilasta = 200 000 euroa.

Lisäksi kunnassa on jo käytössä Harrastamisen Suomen malli -hanke, jossa koulupäivän jälkeen järjestetään 26 harrastusryhmää, jonka piirissä on viikoittain 270 lasta ja nuorta.

5-6 luokkalaiset valikoituvat kohderyhmäksi, koska he (11–13-vuotiaat) elävät varhaisnuoruuden kynnyksellä, jolloin empatiakyky kasvaa, sosiaalisen median käyttö on osalla runsasta ja kaverisuhteet korostuvat. Nuorten itsenäistyminen lisääntyy, mutta erilaiset pelit ovat yhä tärkeitä ja harrastamisen tukeminen tässä nivelvaiheessa koettiin tärkeäksi.

Keskustelua herätti myös harrastusavustuksen käytön todentaminen ja kohdistaminen vähävaraisille perheille. Harrastusavustus on tuki lapsiperheille, sillä hakemuksessa ei pyydetä todistuksia perheiden varallisuudesta tai sosiaalisesta pääomasta vaan avustuksen käyttö todennetaan hakemuksessa olevilla kuitella. Tuki maksetaan perheille lasten ja nuorten harrastamisen tukemiseen.

Perhe määrittelee, minkä harrastuksen tukemiseen avustusta haetaan. Perheet ovat erilaisia ja harrastustoiminta on hyvin monimuotoista.

Pöytyällä haasteeksi on todettu kunnan maantieteellinen laajuus ja julkisen liikenteen vähäisyys. Näin ollen lapset ja nuoret voivat harrastaa kotona, Pöytyällä tai Pöytyän ulkopuolella (laajempi lajivalikoima).

Vuonna 2024 avustusta myönnettiin 12 550 euroa 64 hakijalle ja viime vuonna 84 hakijalle maksettiin yhteensä 15 880,72 euroa.

Vuoden 2024 ja 2025 harrastusavustuksista lähetettiin hakijoille kysely ja 55 vastausta palautettiin.

34 henkilöä (65,4 %) vastasi, että harrastustuesta oli vaikutusta lapsen harrastamiseen ja vastaavasti 18 henkilöä (34,6 %) koki, että vaikutusta ei ollut.

54 (98,2 %) vastaajan mielestä käytäntöä tulee jatkaa ja avustus tulkittiin tueksi lapsiperheille.

Vuonna 2025 haku julkistettiin kunnan kotisivuilla ja hakemukset tehtiin webropolin kautta. Kulttuurisihteeri teki jokaiselle viranhaltijapäätöksen, jonka mukaan avustus maksettiin.

Valmistelija	kulttuurisihteeri
Päätösehdotus	Yhteisöllisyyslautakunta päättää jatkaa harrastustuen jakamista 5-6 -luokkalaisille ja julistaa haun avoimeksi syyskuussa 2026.
Päätös	Yhteisöllisyyslautakunta päätti julistaa harrastusavustuksen 5-6 -luokklaisille haettavaksi syyskuussa 2026 vastaavasti kuin vuonna 2025 (kuitit toimitetaan ja maksimisumma 200 euroa per lapsi tai nuori). Lisäksi keskusteltiin mahdollisuudesta laajentaa harrastusavustus koskemaan kaikkia pöytyäläisiä lapsia ja nuoria vuonna 2027. Asiaan palataan syksyllä talousavion valmistelussa.
Yhtltk 26.05.2026 § 38	
Tiivistelmä	Kunnanvaltuustoaloite <i>Harrastus aktivoimaan lapsia ja edistämään heidän hyvinvointia</i> tilaksi muutettiin kesken ja asia palautettiin yhteisöllisyyslautakunnalle. Aloitteen käsittelyn tavoiteaikatauluksi asetettiin vuoden 2026 loppuun mennessä.
Selostus asiasta	Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 23.2.2026 kohdassa Vireillä olevat valtuustoaloitteet, että valtuustoaloite <i>Harrastus aktivoimaan lapsia ja edistämään heidän hyvinvointia</i> tilaksi kesken. Asiaa tulee käsitellä tiedolla. <u>Avustuksen koettu hyöty</u> Kyselyssä selvitettiin avustuksen koettua hyötyä sekä sen käyttötarkoituksia. Kaikki vastaajat raportoivat avustuksesta olleen hyötyä ainakin jossain määrin. <u>Keskeiset vaikutusluokat</u> Aineistosta tunnistettiin kolme keskeistä hyötyulottuvuutta: 1. Taloudellinen helpotus

Yleisin havaittu vaikutus liittyi harrastuskustannusten keventymiseen. Vastauksissa korostui, että harrastaminen koetaan nykyisin kalliiksi, ja avustus auttoi kattamaan esimerkiksi:

- kausimaksuja
- kilpailu- ja leirimaksuja
- varuste- ja välinehankintoja
- lisenssi- ja vakuutuskuuluja

Useissa perheissä harrastusten kokonaiskustannukset nousivat yli tuhanteen euroon vuodessa, jolloin esimerkiksi 200 euron avustus koettiin merkittäväksi taloudelliseksi tueksi.

2. Harrastamisen mahdollistaminen ja jatkuvuus

Avustus mahdollisti:

- uusien harrastusten aloittamisen
- harrastusten jatkumisen taloudellisesti haastavissa tilanteissa
- osallistumisen useampaan harrastukseen samanaikaisesti

Vaikutus korostui erityisesti monilapsisissa perheissä, joissa harrastuskustannukset kasautuvat.

3. Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen

Vastaajien mukaan avustus:

- madalsi kynnystä harrastusten aloittamiseen
- lisäsi lasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua harrastuksiin
- ehkäisi ulkopuolelle jäämisen riskiä, erityisesti alakouluikäisten ja siirtymävaiheiden kohdalla

Vaikutus perheiden hyvinvointiin

Kysymykseen avustuksen vaikutuksesta perheen hyvinvointiin vastasi 54 henkilöä. Avoimissa vastauksissa (n = 28) nousi esiin kolme keskeistä teemaa:

Taloudellisen kuormituksen väheneminen

Useat vastaajat kuvasivat avustuksen vähentäneen taloudellista kuormitusta ja siihen liittyvää stressiä. Vapautuneita varoja voitiin kohdentaa:

- arjen perusmenoihin (esim. ruoka ja asuminen)
- muihin lasten tarpeisiin
- tulevien menojen ennakointiin

Psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi

Avustus vahvisti:

- turvallisuuden tunnetta arjessa
- kokemusta kunnan tuesta ja arvostuksesta
- lasten mahdollisuuksia sosiaalisiin suhteisiin ja onnistumisen kokemuksiin harrastusten kautta

Harrastamisen välilliset hyvinvointivaikutukset

Erityisesti liikunta- ja urheiluharrastusten nähtiin:

- tukevan lasten kokonaisvaltaista kehitystä
- tarjoavan vastapainoa ruutuajalle
- lisäävän perheen yhteistä aikaa (esim. kilpailu- ja tapahtumamatkat)

Osa vastaajista ei tunnistanut suoraa vaikutusta hyvinvointiin, mutta toi esiin epäsuoran taloudellisen hyödyn.

Vaikutus harrastamiseen

Avustuksen vaikutusta lapsen harrastamiseen tarkasteltaessa havaittiin seuraavaa:

Suora vaikutus (enemmistö)

- mahdollisti uuden harrastuksen
- tuki harrastuksen jatkumista
- mahdollisti tarvittavien varusteiden hankinnan
- lisäsi osallistumista leireille ja kilpailuihin

Ei suoraa vaikutusta (vähemmistö)

- harrastus olisi toteutunut ilman avustustakin
- kustannukset olisi katettu muilla keinoin

Näissäkin tapauksissa avustuksen todettiin vähentäneen perheen taloudellista kuormitusta.

Uusien harrastusten aloittaminen

Osa vastaajista raportoi avustuksen mahdollistaneen uuden harrastuksen aloittamisen. Tulosten perusteella avustuksella on potentiaalia madaltaa harrastuksen aloittamisen kynnyistä erityisesti taloudellisesti haastavassa tilanteessa olevissa perheissä.

Tiedonsaanti ja hakuprosessi

Vastaajat saivat tiedon avustuksesta pääasiassa:

- Wilma-viestillä (63,6 %)
- sosiaalisen median kautta (29,1 %)
- muilta vanhemmilta (27,3 %)

Lisäksi tietoa saatiin kunnan verkkosivuilta ja harrastustoimijoilta. Hakuprosessi koettiin pääosin sujuvaksi, mutta kehittämistarpeita tunnistettiin:

- kuittien keräämiseen liittyvä aikataulu
- hakuprosessin joustavuus
- tiedottamisen ajoitus

Avustuksen jatkaminen

Valtaosa vastaajista kannatti avustuksen jatkamista.

Perustelut

Taloudellinen tasa-arvo

- tukee vähävaraisten perheiden mahdollisuuksia harrastamiseen
- tasaa harrastamiseen liittyviä kustannuseroja

Ennaltaehkäisevä vaikutus

- ehkäisee syrjäytymistä
- tukee lasten ja nuorten hyvinvointia

Harrastamisen merkitys

- edistää fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
- vahvistaa sosiaalisten taitojen kehittymistä

Kehittämisehdotukset

- tuen laajentaminen yläkouluikäisille
- kohdentamiskriteerien tarkentaminen
- yhteistyön lisääminen seurojen ja yhdistysten kanssa
- avustuksen maksaminen suoraan palveluntarjoajille
- kuljetus- ja saavutettavuusratkaisujen kehittäminen haja-asutusalueilla

Avustuksen käyttö

Avustusta käytettiin monipuolisesti esimerkiksi:

- kausimaksuihin
- varusteisiin ja välineisiin
- lisensseihin ja vakuutuksiin
- leiri- ja kilpailumaksuihin

Kustannusrakenne vaihteli, mutta erityisesti kausimaksut ja varustehankinnat nousivat toistuviksi kuluueriksi.

Harrastustoiminnan kokonaiskuva

Harrastaminen jakautui useisiin eri lajeihin. Yksittäisistä lajeista yleisin oli jalkapallo, mutta kokonaisuudessaan osallistuminen oli melko tasaisesti jakautunutta.

Tulosten perusteella:

- harrastustarjonnan monipuolisuus on tärkeää
- lasten yksilölliset kiinnostuksen kohteet korostuvat
- yksittäisiin lajeihin keskittyminen ei vastaa kaikkien tarpeita

Avustus mahdollisti myös harrastamisen kunnan ulkopuolella, mikä koettiin tärkeäksi tilanteissa, joissa sopivaa harrastusta ei ollut tarjolla omassa kunnassa.

Johtopäätökset

Tulosten perusteella harrastusavustus:

- tukee merkittävästi perheiden taloudellista tilannetta
- mahdollistaa ja tukee harrastusten jatkuvuutta

- edistää lasten ja perheiden hyvinvointia suoraan ja välillisesti

Vaikka kysely ei mahdollista kausaalisten johtopäätösten tekemistä, tulokset viittaavat siihen, että avustus madaltaa harrastamisen kynnystä ja vahvistaa osallistumisen jatkuvuutta.

Valmistelija	kulttuurisihteeri
Päätösehdotus	Yhteisöllisyyslautakunta ehdottaa kunnanvaltuustolle, että valtuustoaloite Harrastusseteli aktivoimaan lapsia ja edistämään heidän hyvinvointia katsotaan loppuun käsitellyksi.
Päätös	<p>Miia Lehtonen teki kannatetun muutosehdotuksen.</p> <p>Yhteisöllisyyslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että valtuustoaloite "Harrastusseteli aktivoimaan lapsia ja edistämään heidän hyvinvointiaan" katsotaan loppuun käsitellyksi.</p> <p>Harrastussetelin pilottivaihe on päättynyt, ja saatujen kokemusten sekä käyttäjäpalautteen perusteella toimintamallia pidetään perusteltuna jatkaa ja kehittää edelleen. Lautakunta pitää tärkeänä, että valmistelua jatketaan harrastussetelin laajentamiseksi koskemaan kaikkia 1.–9.-luokkalaisia pöytyäläisnuoria osana vuoden 2027 talousarviovalmistelua. Jatkossa harrastussetelin tulee kohdistua ainoastaan ohjattuun harrastustoimintaan.</p>
Khall 01.06.2026 § 134 143/12.00.00/2023	
Päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus toteaa, että harrastussetelin pilottivaihe on päättynyt, ja saatujen kokemusten sekä käyttäjäpalautteen perusteella sivistyksen toimialalle annetaan tehtäväksi valmistella toimintamallin kehittämistä.</p> <p>Kunnanhallitus antaa aloitteen käsittelyn tiedoksi kunnanvaltuustolle valtuustoaloitteiden käsittelyn yhteydessä.</p>
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Pöytäkirjamerkintä	Marianne Mäkelä poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 19.51.